



AnletsBladet

NR 3

SEPTEMBER 2013

Ordföranden har ordet



Under hösten kommer vi att fortsätta våra ansträngningar att erbjuda en god service till våra medlemmar. Höstens program håller

fortsatt hög kvalitet vilket framgår av innehållet under rubriken "Medlems-träffar" på annan plats i detta medlemsblad. Forskarrummet står öppet i princip alla onsdagar under hösten. En gång i månaden är det öppet under kvällstid i övrigt under onsdag eftermiddag. Vi förväntar oss en fortsatt ökad ström av besökare och vi gör oss beredda att ta emot allt fler intresserade medlemmar. Botvidsakuten (akuten@botvid.org) har alltid öppet. Sänd dina frågor till Akuten, så kommer vi med förenade krafter att hjälpa dig oavsett vad det handlar om – förutsatt att det gäller frågor, som har med släktforskning att göra.

Vi kommer att genomföra ett antal studiecirkel och också en grundkurs i samarbete med Vuxenskolan. Anmäl ditt intresse att vara med i en studiecirkel genom att göra en anmälan till cirkel@botvid.org. Mera information om våra cirkel finns på hemsidan www.botvid.org under rubriken "Studiecirkel".

Vi hoppas också kunna intressera allt fler människor att släktforska och att bli medlemmar i vår förening. Vi kommer att uppträda med flera olika aktiviteter på våra bibliotek under hösten.

Välkommen till höstens släktforskning!

KE Gräns

Christopher O'Regan - föredrag och vandringar i Gamla stan

Text: Anita Karlsson

Onsdag 17 april 2013 kom Christopher till Broängsgården och pratade om sin specialitet det sena 1700-talet för ca 60 mycket intresserade medlemmar. Föreläsningen gav oss mersmak och det blev stort intresse för den kommande stadsvandringen i maj.

Den planerade stadsvandring med Christopher O'Regan den 22 maj 2013 blev fulltecknad redan i april månad. Vi lyckades boka in en repris till den 30 maj.

Onsdagen den 22 maj var 40 personer och torsdagen den 30 maj var det 22 personer som samlades vid Obeliskan på Slottbacken för att lyssna på Christopher O'Regan. Han började med att berätta om Obeliskens tillkomst. Det var Gustav III som lät uppföra den som tack till borgarna i Stockholm för att de skyddat staden och slottet under kriget mot Ryssland. Borgarna tackade sedan kungen med en staty av honom själv på Skeppsbron.

Vi gick in bakom finska kyrkan och



passerade Bollhustäppan där en av Sveriges minsta offentliga skulpturer finns. "Pojke som tittar på månen" av Liss Eriksson. Den lilla pojken får varje vinter en ny stickad mössa och halsduk. I korsningen Trädgårdsgatan och Skeppar Olofs gränd stannade vi och Christopher berättade om fastigheten nr 6 där Poliskammaren låg 1776-92. Dit tog man Ankarström efter attentatet mot Gustav III.

Vilka var de 12000 personer som bodde i Gamla stan på 1700-talet?

Det var människor från alla samhällsklasser. I husens bottenvåningar bodde fint folk och adelsmän med många fönster, men ju högre upp i huset man kom blev fönstren mindre och trapporna smalare och

Forts. på sid. 2

FöreningsInfo

BOTVIDSBYGDENS SLÄKTFORSKARFÖRENING

Föreningens adress

Botvidsbygdens Släktforskarförening
c/o Jo Carina Wolff, Storskiftesväg. 118
145 60 Norsborg. Tel. 08-531 822 47,
mobiltfn. 070-351 41 22

Hemsida: www.botvid.org

Webbmaster: Mats Johansson, 6082396

Styrelsen (riktnr. 08)

Ordf. Karl Erik Gräns, 778 23 53
V.ordf. Carin Johansson, 778 02 51
Sekr. Jo Carina Wolff, 531 822 47
E-post: jo.carina.wolff@telia.com
Kassör: Inger Feldhofer tel. 778 23 51
Klubbmäst. Arne Mattsson, 530 37116
Ledamot: Anita Karlsson, 530 333 10
Suppl. Mats Johansson, 6082396

AnletsBladet

Ansv.utg. Karl Erik Gräns, 778 23 53
E-post: keg@kegkonsult.se
Red. Arne Mattsson, tel. 530 371 16
E-post: armatt@telia.com

Avgifter

Årsavgiften erläggs senast 1 mars.
Medlemsavgift **2013: 175:-**
Familjemedlem: **50:-**
Plusgiro: 419 06 23-1

Om du flyttar...

Anmäl din nya adress till:
Inger Feldhofer tel. 778 23 51
E-post: inger@feldhofer.se

Styrelsen informerar



Styrelsemöten

Styrelsemöten kommer att hållas onsdagarna den 9/10, 6/11, 4/12.

Medlemsträffar

Höstens medlemsträffar blir den 25/9 (studiebesök), 23/10, 20/11 .

Läs mer under kalendarium på sid. 3.

AnletsBladet

söker medförfattare

Snart är det dags för nästa AnletsBlad och till dess behöver vi material. Artiklar, korta eller långa, smånotiser s.k "fynd" under forskningen m.m. Vässa pennan och skriv - tidningen är till för Dig!

Redaktörerna

Christopher O'Regan... forts. från sid. 1

där bodde folk ur de lägre samhällsklasserna.

Christopher visade oss ankar sluten som sitter på fasaderna. Det är en sprint (säkring) som är träd genom ankarjärnet som sitter fast i takbjälken och sticker ut genom väggen. Det gör helt enkelt så att takbjälken inte glider av väggen de ligger på. Ankar sluten ser olika ut från olika tidsperioder.



Ankar slutar utformade som årtal "1598" i kvarteret Cepheus i Gamla stan

Vi fortsatte till Baggensgatan och där pratade vi om träckhämtningen. Nej, man tömde inte ut sina pottor genom fönstren ner på gatan. När dasset på bakgården var fullt budade man Anvisningskontoret om tömning. Det var husgummor eller uttömmerskor som före kl. 8 på

Kassören meddelar...

Nya medlemmar:

Sedan manusstoppet för AnletsBladet nr. 2/2013 har föreningen fått 11 nya medlemmar som hälsas hjärtligt välkomna.

Harriet Gustafsson	Tumba
Barbro Brauer	Grödinge
Carl Bengtsson	Grödinge
Anders Gustafsson	Grödinge
Ann Goetzing	Norsborg
Stig Goetzing	Norsborg
Kerstin Andersson	Hägersten
Lennart Karlsson	Tullinge
Björn Lingons	Tumba
Renate Lingons	Tumba
Agneta Enström	Rönninge

morgonen tog med sig tunnorna ned till kajen där träckbåtarna låg. De transporterade ut träcket till jordbruken utanför staden. Det fanns regler för tömningarna där också. Man skulle inte tömma dem för nära vägar, "så att näsan ej får ofredas". Andra regler som fanns i staden: koppeltvång för hundar, man fick ej rida snabbare än de gående och man fick ej röka utomhus och inte visa sig berusad.

På 1700-talet var det mycket mörkt i gränderna. På fasaderna hade man plåtbehållare med silltran i s.k. kattögon. De lyste inte upp mycket alls, så om man förlorade något var det svårt att hitta i mörkret. Många satte in efterlysningar i tidningen Stockholmsposten. Man skrev också en hel del insändare. En vän av ordningen var upprörd över de damer som satt i fönstren och bjöd ut sig på den gata han många gånger gick på. Han fick svar på insändaren någon vecka senare med rådet att ta en annan väg i fortsättningen.

Utanför Köpmangatan 15 läste Christopher några avsnitt ur en dagbok som den 18-årige bodbetjanten Gustav Berg skrivit. Det var en ögonblicksskildring av livet i Gamla stan år 1823.

Christopher slutade med att säga: För övrigt anser jag att Sergels torg borde förstöras!

Vi tackade alla för en mycket intressant promenad i 1700-talets Stockholm och tog oss sedan tillbaka till 2000-talet med hjälp av moderna transportmedel.

I stort var det samma innehåll under de båda vandringarna. □



Forskarrummets öppettider

Följande onsdagar under hösten 2013 är forskarrummet i Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba öppet.

18 sept. (18-21)	2 okt. (18-21)
9 okt. (13-17)	16 okt. (18-21)
30 okt. (13-17)	6 nov. (13-17)
13 nov. (18-21)	27 nov. (18-21)
4 dec. (13-17)	11 dec. (13-17)

Släktforskardagarna i Köping

Text: Carin Johansson

Så var det då dags för årets begivenhet i släktforskarsammanhang - årsstämma med påföljande mäsas och intressanta föredrag. Karl Erik Gräns och jag bestämde oss för att åka till Köping på lördagen 24 augusti. Tyvärr hade vi inte möjlighet att vara med på årsstämman som gick av stapeln på fredagen 23 augusti.

Tidigt på morgonen gav vi oss iväg i ett strålande sensommarväder. Resan med bil till Köping gick i ett huj. Det blev dock litet trassel när vi kom fram med parkering och köp av biljetter till föreläsningar så vi missade tyvärr Dick Harrisons föredrag. Däremot hann vi med att lyssna på ett föredrag med Niklas Hertzman från Arkiv Digital. En lysande föredragshållare och ett intressant ämne så den timmen gick fort. Därefter beivrade jag ett föredrag om DNA i släktforskning med Peter Sjölund. Även denna gång en lysande talare och ett intressant ämne. Det här verkar vara något som kommer mer och mer. Vi kommer att ha ett föredrag själva i detta ämne under hösten, men då med en annan föredragshållare. Förhoppningsvis blir vi många som kommer och lyssnar då. Medan jag vecklade in mig i DNA-spiralerna lyssnade Karl Erik på ett föredrag om släktforskning med Ancestry med Ann-Louise Paulsson. Just detta föredrag

Våra tidningar och böcker

I skåpen i vårt släktforskarrum har vi böcker och tidningar som ni kan läsa.

Tidningarna kommer från andra släktforskarföreningar som vi byter blad med.

Fina årsböcker från Svenska släktforskarförbundet har vi också. De innehåller intressanta artiklar om många olika ämnen.

Läs dem på plats eller låna hem!

var kanske inte det bästa han hade varit med om.

Mellan föredragen gick vi runt på mässan och spanade efter nyheter och annat trevligt.

Eftersom Karl Erik hade blivit förvarnad om att vår förening skulle uppmärksammas på något sätt under stämmomiddagen beslöt vi oss att stanna kvar och delta i den under lördagskvällen. Vi avnjöt en god middag tillagad av kockskolan i Köping och fick då också möjlighet att diskutera släktforskning med personer från andra delar av vårt avlånga land. Så kom äntligen det som vi med spänning hade sett fram emot. Vad hade vår förening gjort som uppmärksamats ända upp i Förbundsstyrelsen? Jo, där hade man sett och läst vår medlemstidning – Anletsbladet – och ville på detta sätt belöna oss för vårt sätt att framställa en tidning på endast fyra sidor. Det behövs inte en tidning på 20-talet sidor i flerfärgstryck utan det går alldeles utmärkt att få fram information och intressanta uppgifter på endast fyra sidor. Karl Erik mottog hyllningen och även en presentcheck till Rötterbokhandeln och vi knallar på i ullstumporna med vårt enkla men innehållsrika blad. Efter middagen tackade vi för oss och for hem igen i den stilla augustinatten.

KALENDARIUM

Möteslokal: Broängsgården, Falkvägen 42, Tumba. Buss 715 avgår från Tumba C.

25/9 kl. 18.00 Studiebesök

”FamilySearch är den ledande fria webbplatsen för släktforskare”. Vi kommer att få en visning av produkterna FamilySearch och FamilyTree på mormonernas släktforskarcentrum i Västerhaninge. Studiebesöket pågår mellan kl 18 och 20. Studiebesöket sker på Tempelvägen 3 i Västerhaninge. Ingen avgift.

Föranmälan görs till Inger Feldhofer på telefon 778 23 51 eller via e-post inger@feldhofer.se senast den 19/9. Vi kommer att arrangera sam-åkning.

23/10 kl. 19.00 Medlemsträff

Gamla sjukdomar

Vad är gyllenåder???

Marianne Ljunggren talar över ämnet ”Lite ovanligare dödsorsaker i släktforskningen”. Marianne är pensionerad sjuksköterska och själv ivrig släktforskare sedan över 20 år tillbaka.

Kaffe serveras från kl. 18.30.

Entré 20:-. Icke medlemmar 40:-.

20/11 kl. 19.00 Medlemsträff

DNA i släktforskningen

Magnus Bäckmark berättar om DNA i släktforskningen.

Mer information om detta i kommande nummer av AnletsBladet. □

MinSläkt

Ny cirkel startar 19 september.

Anmälan via

cirkel@botvid.org

Så dömdes man lagbrytare förr i tiden

Böter kunde man drabbas av även för sådant som inte är straffbart idag. Förolämpningar var allvarliga, eftersom hedern betydde så mycket. Sabbatsbrott innebar att man inte fick arbeta på helgdagar, och "avfall från den rena evangeliska läran" var mycket allvarligt. Brott mot kyrkan ledde ofta till dubbla böter.

Böter för misshandel var mycket vanligt. Att aga barn var naturligt, och även om agan urartade till misshandel och barnets död, blev straffet ofta bara böter. Om man däremot slog sin hustru gul och blå, så fick man betala dubbla böter.

Skamstraff innebar att man fick stå eller sitta och skämmas inför befolkningen. Att hamna i kyrkostocken var ett sådant straff. Förbipasserande kunde spotta eller kissa på offret eller uttala förnedrande ord.

Alla domar med horsbrott skulle pliktas i kyrkan. De skyldigas namn meddelades under gudstjänsten, och de skyldiga skulle bekänna sina synder. Inne i kyrkan fanns en särskild pliktball, den s.k. horpallen, som de syndande fick stå på under gudstjänsten.

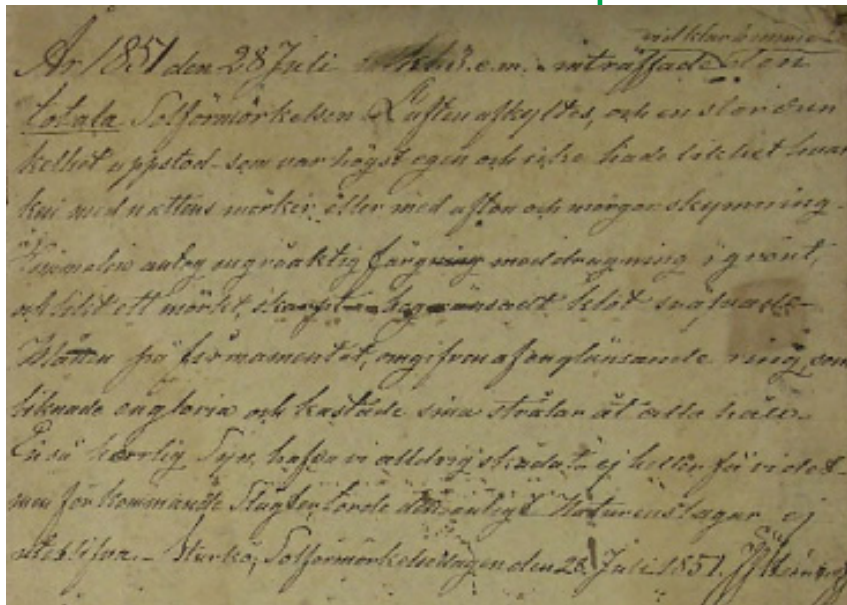


Skamstock vid Skottvångs gruva i Södermanland.

Dödsstraff var ett mycket vanligt straff. När Gustav III blev kung 1771, fanns det dödsstraff för 68 olika typer av brott. Han strök dock några av dem - bl.a. för trolldom, tvegifte, dubbelt hor, och för den som gripits för fjärde resans stöld.

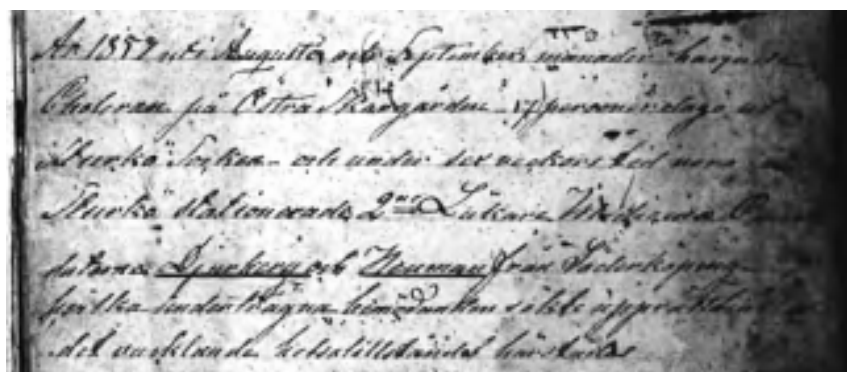
Källa: PLF-nytt nr 106

Solförmörkelse och kolera på Sturkö



Källa: Födde (Blekinge) Sturkö, 1822-62 bild 158 (Arkiv Digital)

År 1851 den 28 Juli kl 3 e.m. inträffade vid klar himmel den totala Solförmörkelsen Luften afkyltes, och en stor dunkelhet uppstod - som var högst egen och icke hade likhet hvarken med nattens mörker eller med afton och morgonskymning Himmelen antog en gråaktig färgning med dragning i grönt och likt ett mörkt, skarpt begränsadt klot sväfvade Månen på firmamentet, omgifven af en glänsande ring, som liknade en gloria och kastade sina strålar åt alla håll En så herrlig Syn, hafva vi alldrig skådat ej heller får vi det men för kommande Slägten, torde det enligt Naturens lagar ej uteblifva. - Sturkö, Solförmörkelsedagen den 28 Juli 1851.



Källa: Födde (Blekinge) Sturkö, 1822-62 bild 158 (Genline)

År 1853 uti Augustis och Septembers månader härjade Choleran på Östra Skärgården. 17 personer dogo uti Sturkö Socken och under sex veckors tid voro uti Sturkö stationerade 2:ne Läkare Medicine Candidaterne Djurberg och Neuman från Söderköping hvilka under trägna bemödanden sökte upprätthålla det vacklande helsotillståndet härstädes.

Text: Arne Mattsson